

УДК 728.51

канд. арх. Бородай Д.С.,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ СПОРТИВНО-ТУРИСТИЧНИХ ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ

Визначено основні групи факторів, які найбільш суттєво впливають на формування мережі спортивно-туристичних готелів в Україні. Проаналізовано вплив соціально-економічних, природно-кліматичних, функціонально-типологічних факторів. Виявлено основні центри розміщення спортивно-туристичних готелів в Україні, які формують загальну мережу.

Ключові слова: мережа, спортивно-туристичний готель, туризм, соціально-економічні фактори, природно-кліматичні фактори, функціонально-типологічні фактори.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день в Україні однією з найбільш глобальних проблем є економічний розвиток країни і підвищення загального рівня життя населення. Тому, першочерговим завданням є пошук галузей економіки, розвиток яких надав би потужний поштовх загальному економічному зростанню країни. Однією з таких галузей є туризм. Туристична галузь стала домінуючою сферою економіки багатьох розвинутих країн, а також країн, що розвиваються. Україна має дуже високий потенціал для динамічного розвитку туристичної галузі, враховуючи своє географічне положення, природно-рекреаційні ресурси, кліматичні особливості, історико-культурні надбання. Динаміка розвитку туризму прямо пропорційно залежна від розвитку сфери гостинності, що в першу чергу визначається якістю обслуговування туристів в готельному секторі.

Внаслідок динаміки розвитку туристичної галузі, зростанню ролі фізичної культури і спорту, підвищенню рівню професійного спорту, виникла проблема формування інфраструктури готелів спортивно-туристичного призначення. Як наслідок, в країнах Європи з розвинутою туристичною інфраструктурою формується мережа спортивно-туристичних готелів. Проблема формування мережі готелів спортивно-туристичного призначення стала актуальною і в Україні, де простежується позитивна динаміка розвитку спорту в цілому і спортивного туризму зокрема.

В процесі створення готелів спортивно-туристичного призначення першочерговою проблемою є економічна доцільність їх будівництва. Тому на

початковому етапі проектування доцільно проаналізувати ряд факторів, які обґрунтовують ефективність подальшого будівництва об'єктів даного типу.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Проблема, що стосується формування туристичного середовища та рекреаційних ресурсів в Україні присвячені роботи Т.Ф. Панченко «Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура», В.В. Шулика «Методологічні основи формування рекреаційних систем в Україні», Л. Г. Лук'янової і В.І. Цибух «Рекреаційні комплекси». Проблематика архітектурної організації та розвиток готельної інфраструктури в рекреаційному середовищі в Україні досліджені в роботі Карасьової О. М. «Архітектурно-планувальна організація малих готелів в умовах природних комплексів». Подальшого дослідження потребує проблематика формування мережі готельних підприємств в рекреаційному середовищі, особливо готелів специфічного призначення – туристичного та спортивно-туристичного.

Мета роботи: Аналіз основних факторів, що впливають на формування мережі спортивно-туристичних готелів.

Виклад основного матеріалу. Спортивно-туристичними визначаються готелі, призначені для розміщення та обслуговування спортсменів, спортивних команд і делегацій, вболівальників і туристів, які віддають перевагу активному відпочинку. Місце розташування спортивно-туристичних готелів залежить від розвитку спортивної інфраструктури певної місцевості чи регіону, а також від природно-кліматичних умов, сприятливих для розвитку певного виду спорту. Як наслідок, можна визначити наступні групи факторів, які найбільш суттєво впливають на формування мережі спортивно-туристичних готелів, а саме: соціально-економічні, природно-кліматичні, функціонально-типологічні. Всі ці групи факторів взаємозалежні між собою, а отже їх комплексне врахування визначає доцільність створення самостійних спортивно-туристичних готелів, а також формування загальної мережі даних об'єктів в межах певного регіону або країни.

Наступним завданням є аналіз впливу визначених факторів на формування мережі спортивно-туристичних готелів в Україні. В першу чергу визначається вплив соціально-економічних факторів. Проблема створення готелів спортивно-туристичного призначення набула особливої актуальності в Україні, де простежується позитивна динаміка розвитку туризму та спорту. Так, ще в 2007 році була створена «Державна програма розвитку фізичної культури і спорту». Також в Україні створено «Федерацію спортивного туризму», громадську фізкультурно-спортивну організацію, пріоритетним напрямком діяльності якої є розвиток активних видів туризму, зокрема спортивно-оздоровчого. Внаслідок цього, у галузі туризму визначилися такі пріоритетні

напрямки, як оздоровчий і спортивний туризм. Одним з головних завдань у розвитку даної галузі є вдосконалення матеріально-технічної бази спортивного туризму, до складу якої входять готелі спортивно-туристичного призначення, що розташовуються у вузлових точках спортивно-туристичних маршрутів. Дані вузлові точки є центрами розміщення об'єктів в загальній мережі спортивно-туристичних готелів.

Важливими соціально-економічними чинниками, що позитивно впливають на розвиток мережі спортивно-туристичних готелів в Україні є спортивні заходи міжнародного рівня, які відбуваються в країні. Так в червні 2012 року Україна успішно провела Чемпіонат Європи з футболу Євро-2012, у серпні 2013 року - юнацький Чемпіонат Європи з баскетболу 2013 (U-16), який за оцінкою ФІБА визнаний кращим за всю історію існування чемпіонату. В 2017 році за рішенням ФІБА Україна отримала пріоритетне право на проведення 40-го Чемпіонату Європи з Баскетболу. Міжнародні спортивні заходи такого рівня найбільш ефективно впливають на формування мережі спортивно-туристичних готелів високого рівня комфорту в місцях проведення змагань. Так в Україні були побудовані готелі «KharkivPalace» у Харкові, «Вікторія» у Донецьку, «Нобіліс» у Львові.

Таким чином, основними соціально-економічними факторами формування мережі спортивно-туристичних готелів в Україні є загальний розвиток туристичної галузі та напрямків спортивно-оздоровчого туризму, зовнішньоекономічні зв'язки, міжнародні спортивні зв'язки, розвиток та популяризація масового і професійного спорту в країні.

Наступною групою факторів, що впливають на формування мережі спортивно-туристичних готелів в Україні є природно-кліматичні. Загалом, згідно з оцінкою ландшафтних ресурсів, потенційний фонд природоохоронних, оздоровчих та рекреаційних територій становить 12,1 млн. га, тобто 20 % площі території України, що відповідає міжнародним показникам раціонального збереження природно-рекреаційних ресурсів.

Згідно аналізу основних кліматоутворюючих чинників, в Україні найбільш сприятливі території для розвитку оздоровчого, рекреаційного, спортивного туризму, масового відпочинку населення зосереджені на берегах морів, річок, озер, в районах Українських Карпат і Кримських гір, в лісових масивах. Ці чинники сприяють формуванню спортивної інфраструктури і створенню мережі готелів спортивно-туристичного призначення саме на даних територіях. Прикладами готелів спортивно-туристичного призначення, які розташовані в структурі природно-рекреаційних утворень є готель «Селена» (поблизу м. Черкаси), готель «Перлина Карпат» (с. Славське).

Аналізуючи природно-кліматичні фактори, слід зазначити, що важливим поштовхом до створення мережі спортивно-туристичних готелів в Україні є ландшафтні і кліматичні особливості, що є сприятливими для розвитку багатьох видів спорту і спортивного туризму. Внаслідок цього, особливого розвитку набула інфраструктура гірськолижного спорту в Карпатському регіоні, що набув широкої популярності у світі в цілому і в Україні зокрема. Це стало фактором створення великої кількості готелів саме спортивно-туристичного призначення в даному регіоні, серед яких найбільш яскравим прикладом є готельний комплекс «Буковель».

Важливим фактором формування мережі спортивно-туристичних готелів, який в першу чергу залежить від природно-кліматичних особливостей, є розвиток окремих видів спорту в адміністративних та районних центрах і створення елементів відповідної спортивної інфраструктури (стадіонів, арен, спортивних майданчиків і споруд). В Україні природно-кліматичні умови є сприятливими для розвитку різних видів спорту, як літніх, так і зимових. Тому, зважаючи на природно-ландшафтні та кліматичні умови, в різних регіонах створюються елементи спортивно-туристичної інфраструктури, що включають і готельні підприємства: у м. Суми - для розвитку лижно-біатлонного спорту, у м. Харків - для розвитку гольфу, в м. Донецьку – для розвитку футболу, в м. Яремче – для розвитку гірськолижного спорту.

Територіальний розподіл спортивно-туристичних готелів відображається також і на їх функціональному призначенні. Тому важливою групою факторів, що впливають на формування мережі спортивно-туристичних готелів є функціонально-типологічні. В процесі аналізу закордонного і вітчизняного досвіду будівництва спортивно-туристичних готелів, були визначені п'ять основних типів даних об'єктів: приоб'єктні, курортного типу, гірськолижні, з визначеною спортивною спрямованістю, розміщені на маршрутах спортивного туризму. Так в Україні, зважаючи на територіальний розподіл, спортивно-туристичні готелі, що розташовані в Українських Карпатах мають гірськолижне призначення (готельний комплекс «Буковель», с. Поляниця); готелі, розташовані на морських узбережжях мають курортно-туристичну спрямованість (готель «Еллада», м. Южний); готелі, що знаходяться в адміністративних центрах з розвитком певних видів спорту мають визначену спортивну спрямованість, (готель «SuperiorGolfClub», м. Харків); готелі, які побудовані поблизу спортивних стадіонів, центрів і комплексів є приоб'єктними (готель «Олімпійський», м. Суми).

Висновок. Таким чином в результаті комплексного аналізу соціально-економічних, природно-кліматичних, функціонально-типологічних факторів визначено основні центри концентрації спортивно-туристичних готелів в

Україні, що формують загальну мережу об'єктів даного типу. Аналіз факторного впливу показав, що територіальний розподіл спортивно-туристичних готелів в Україні нерівномірний: більшість об'єктів сконцентровані у великих містах, де розвинуті певні види спорту, а також в регіонах з розвинутою курортно-туристичною інфраструктурою. Тому, зважаючи на високий відсоток природно-рекреаційних ресурсів, а також сприятливі умови для розвитку спорту і спортивного туризму, проблема розвитку мережі спортивно-туристичних готелів має досить серйозні перспективи.

Література

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія. / О.О. Бейдик. - К. : ВПЦ «Київський університет», 2001. – 395 с.
2. Бородай Д. С. Принципи функціонально-планувальної організації спортивно-туристичних готелів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. арх.: спец. 18.00.02. «Архітектура будівель і споруд» / Д.С. Бородай; ДонНАБА. – Донецьк., 2013. – 21 с.
3. Панченко Т.Ф. Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура: монографія / Т.Ф. Панченко. – К. : Логос, 2009. – 176 с.

Аннотація:

Определены основные группы факторов, которые наиболее существенно влияют на формирование сети спортивно-туристических гостиниц в Украине. Проведен анализ социально-экономических, природно-климатических, функционально-типологических факторов. Выявлены основные центры размещения спортивно-туристических гостиниц в Украине, которые формируют общую сеть.

Ключевые слова: *сеть, спортивно-туристическая гостиница, туризм, социально-экономические факторы, природно-климатические факторы, функционально-типологические факторы.*

Abstract:

The main groups of factors which influence on formation of a network of sports and tourist hotels in Ukraine are identified. The analysis of the socio-economic, natural and climatic, functional-typological factors are conducted. The basic centers of accommodation of sports and tourist hotels in Ukraine are defined.

Keywords: *network, sports and tourist hotel, tourism, socio-economic factors, natural and climatic factors, functional-typological factors.*